

Duration :- 2.30 Hrs

A114OFC19

Maximum Marks : 75

- Note : 1) All Questions are compulsory.
2) Each questions have internal choice.

- Q.1 A) Briefly describe the following. (Any Five) 15M**
- 1) Relief and Rehabilitation Measures
  - 2) Urban Civilization
  - 3) Team Building
  - 4) Technology
  - 5) Self Awareness
  - 6) Disaster
  - 7) Downward Communication
  - 8) Minorities

OR

- Q.1.B.** Write a detailed note on the Foundation Course (Semester III) Project submitted by you.

- Q.2.A.** Explain the problems faced by the minorities and state their constitutional rights. 15M

OR

- Q.2.B.** Discuss the condition of Indian Women with regard to the health educational and employment status.

- Q.3.A.** Discuss some human rights issues in addressing disasters. 15M

OR

- Q.3.B.** What is meant by disaster mitigation? Describe its goals and various stages.

- Q.4.A.** Highlight the relationship between Science and Technology. 15M

OR

- Q.4.B.** Write a note on Science and Scientific Temper

- Q.5.A.** Explain the characteristics of effective leadership. 15M

OR

- Q.5.B.** Comment on the significance of developing effective listening skills.

*****

Duration :- 2.30 Hrs

A114OFC19

Maximum Marks : 75

*सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहे.

उजवीकडील अंक गुण दर्शावितात.

प्र.१.अ. खालीलपैकी कोणत्याही पांच संकल्पना स्पष्ट करा. (१५)

- १) मदत आणि पुनर्वसन उपाययोजना
- २) शहरी सभ्यता
- ३) संघ बांधणी
- ४) तंत्रज्ञान
- ५) स्वजागरुकता
- ६) आपत्ती
- ७) निम्नगामी संप्रेषण
- ८) अल्पसंख्याक

किंवा

प्र.१.ब. पायाभूत अभ्यासक्रम (सत्र-३) साठी तुम्ही सादर केलेल्या प्रकल्पावर सविस्तर टिप लिहा.

प्र.२.अ. अल्पसंख्याकांना तोंड द्याव्या लागणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा आणि त्यांचे घटनात्मक हक्क सांगा. (१५)

किंवा

प्र.२.ब. आरोग्य, शैक्षणिक आणि रोजगार स्थितीच्या संदर्भात भारतातील महिलांची परिस्थिती यावर चर्चा करा.

प्र.३.अ. आपत्तीबाबत मानवी अधिकाराशी संबंधित काही समस्या यावर चर्चा करा. (१५)

किंवा

प्र.३.ब. आपत्तीच्या हानीची तीव्रता कमी करणे म्हणजे काय?

प्र.४.अ. विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या संबंधावर प्रकाश टाका. (१५)

किंवा

प्र.४.ब. विज्ञान आणि वैज्ञानिकता यावर टीप लिहा.

प्र.५.अ. प्रभावी नेतृत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

प्र.५.ब. प्रभावी श्रवण क्रिया विकसित करण्याचे महत्त्व यावर भाष्य करा.

*****